

NAROČNINA ZA JUGOSLAVIJO ČETRTLETNO DIN 15
CELOLETNO DIN 60/ZA
INOZEMSTVO JE DODATI
POŠTNINO/OCLAŠI PO
CENIKU/POŠAMEZNA
ŠTEVILKA PO DIN 150.
POŠT. ČEK. RAČ. 13.188

ORJUNA

VREDNIŠTVO IN VPRAVA
V VČITELJSKI TISKARNI/
ROKOPIŠI SE NE VRA-
ČAJO/ANONIMNI DO-
PIŠI SE NE PRIOBČV-
JETO/POŠTNINA PLA-
ČANA V COTOVINI
TELEFON ŠTEV. 906.

Orjunaši!

Udeležite se polnoštevilno od-
kritja spomenika Kralju Petru Osvo-
boditelju-Mučniku, ki je moral za
zmago Jugoslovenstva preko al-
banske Kalvarije do Poveljčanja
1. decembra 1918. Pokažite, da po
njegovem vzoru nikdar in pred
nikomur ne klonite na Vaši poti do
popolnega Ujedinjenja in Velike
Jugoslavije, ko bodo v tej zemlji
nemoteno in gospodujoče vihrali
jugoslovenski prapori, ki se danes
ne smejo pokloniti spominu naj-
večjega Kralja našega rodu in ki
morajo žetiti do velike ure zazidani
v osrčju naših gor.

Orjuna.

Orjuna!

Današnja državna oblast tiste države, ki smo jo mi ustvarjali v
smrtni nevarnosti s svojo lastno krvjo, nadčloveškimi naporji, v silnem
preganjanju in trpljenju, za katero smo tudi še danes vedno pripravljeni
žrtvovati svoja življenja, je sklenila razpust ene najagilnejših naših
oblastnih organizacij. Sklenila je zaplenbo naših v državnih barvah
izvezenih zastav in prepovedala vsako javno udejstvovanje članstva
ljublanske oblasti. Ona nas je postavila v eno vrsto s protidržavnimi
elementi in ker ni mogla upotrebiti proti naši organizaciji „Obznane“,
ji je zadala udarec potem neutemeljenega ministrskega dekreta.

Orjuna, ki se ni strašila nikdar borbe in trpljenja, bo tudi sedaj
to težko preizkušnjo mirno prevzela na svoje rame. V teh težkih časih,
ko se nagraja v naši državi izdajstvo in nevera, ko je naša zemlja po-
stala plen brezvestnih izkoriščevalcev in spekulantov, ki prodajajo na
zunaj in znotraj njene največje življenske interese, ko je idealna po-
žrtvovalnost za skupne državne koristi popolnoma izginila in zavladala
v državi sama grda sebičnost, si je Orjuna v polni meri svesta svoje
velike naloge. Njej bo odlok današnje vlade le bodrilo za čim intenziv-
nejše in požrtvovalnejše delo. Ona bo dokazala, da se Ideje, za katero
so padli sarajevski strelci, za katero so položili stotisoči svoja življenja,
za katero še dandanašnji polaga Orjuna številne žrtve, da se Ideje, ki
z žarkim plamenom gori v naših srcih in nas vspodbuja vedno k novim
dejanjem, ne da iz njih iztrgati z nobenim odlokom, pa naj bo že ta
izdan in podpisan od kogarkoli. Završala je silna svetovna borba z vsemi
svojimi grozotami, propadle so carevine in kraljevine, menjavale so se
različne vlade, Ideja jugosloven. nacionalizma pa je ustvarila preko nji-
hovitih ruševin Jugoslavijo in na novo oživele po trenutni onemoglosti,
povzročeni vsled svetovne vojne, v Orjuni. Ona bo tudi zadnji odlok
današnjega ministra svoje države z lahkoto prebolela in nadaljevala z
vso silo svoje delo, da bodo slični odloki v bodoče nemogoči.

Orjunaši četniki! Trdno uverjen pričakujem od Vas, da
boste ob tej preizkušnji ostali zvesti svoji prisegi. Ne dajte se
begati od nikogar, ohranite mirno kri in vzorno disciplino, bodite
složni in posvetite se še z večjo vnemo orjunaškemu delu! Ohra-
nite zaupanje v Vaše vodstvo, ki ne bo odstopilo od začrtane
poti, dokler ne bodo zopet ponosno zavihrali orjunaški prapori
ljublanske oblasti — „ZA NACIJO“!

Zdravo!

Marko, veliki čelnik.

Orjuna Ljubljana razpuščena! --- Živela Orjuna Ljubljana!

Oblastni odbor Orjune v Ljublja-
ni je prejel dne 27. t. m. sledeči od-
lok policijskega ravnateljstva v
Ljubljani:

Po odloku ministrskega sveta
od 29. junija 1926 se imajo radi pro-
tizakonitega oboroženega napada
Orjune na policijo na Vidovdan
1926 v Ljubljani razpustiti ljublan-
ski oblastni odbor Orjune in vsi

meštni (krajevni) odbori Orjune
njegovega področja ter ustaviti vsa-
ko nadaljno njihovo delovanje.

Vsled tega je glasom odloka ve-
likega župana ljubljanske oblasti
Pov. S. br. 285 z dne 26. julija 1926
po naredbi gospoda ministra za no-
tranje zadeve K. broj 1658 in Pov.
K. broj 1241 na temelju § 24. zakona
z dne 15. novembra 1867 drž. zako-

na štev. 134 razpušča naslovljeno
društvo in prepoveduje vsako na-
daljno delovanje in vsak javni na-
stop te organizacije, kakor tudi vsa-
ko nošenje društvene uniforme po
članih razpuščene organizacije.

O tem se obveščate s pripombo,
da se hkrati pooblašča tukašnji
uradnik gosp. policijski svetnik Ko-
kali, da glede imovine razpuščene-

ga društva postopa po predpisih
§ 27. društvenega zakona.

Policijski direktor dr. Guštin.

Oblastni odbor gorenjeza ukaza
ne more vzeti na znanje ker je pro-
tizakonen in protizakonit ter bo z
vsemi zakonitimi sredstvi odločno
zahteval njegovo razveljavljenje.
Člen 14. »stave izrečno pravi:

»Državlani imajo pravico zdru-
ževanja, zborovanja in dogovarja-
nja.« Odlok o razpustu se sklicuje
na § 24. zakona od 15. nov. 1867 d.
z. št. 134. to je stari avstrijski za-
kon o društvih. V smislu navedene-
ga paragrafa je možno razpustiti
društvo, ki je napravilo sklepe ali
ukrene nasprotujoče določbi § 20.
tega zakona. V § 20 pa je določeno,
da ne sme nobeno društvo napravi-
ti sklepov oziroma ukrepov, ki
nasprotujejo kazenskemu zakonu.

Oblastni odbor Orjune v Ljub-
ljani ni ob priliki dogodkov dne 28.
junija 1926 izdal niti enega ukrepa
in storil niti enega sklena in to iz
povsem razumljivega razloga, ker
so se dogodki izvršili nepričakovano
in po članih Orjune, podrejenih in
včlanjenih drugim organizacijam
Orjune. Vsa uradne oblake so ngo-
tovile, da so bili pri incidentu v Pre-
šernovi ulici udeleženi le Orjunaši
izven ljubljanskih organizacij. Isto
je ugotovila tudi dosedanja kazen-
ska preiskava. Če bi bil tudi kateri
naših članov slučajno udeležen, pa
nisi bi bil tudi član oblastnega od-
bora. Še s tem ni tangiran oblastni
odbor, dokler ni dokazano, da se je
dotični član udeležil incidenta vsled
sklepa ali odredbe oblastnega od-
bora.

Policija la vodila temeljito toza-
devno preiskavo. Ko je oddala svoje
delo po zaslišanju mnogobrojnih
prič zaključeno preiskovalnemu
sodniku, je tudi sodnika storila svojo
dolžnost. Navzlic temu pa do danes
o incidentu ni bil zaslišan niti en
član ljubljanskega oblastnega odbo-
ra, še manj pa la bila vložena proti
kateremukoli članu kaka obtožba v
tem smislu.

Sklicevanje policijskega ravna-
teljstva na avstrijski društveni zakon
ne drži, nasprotno la policijsko
ravnateljstvo kršilo določbe
tega zakona. Dokler ni ugo-
tovljeno aktivno sodelova-
nje razpuščenega oblast. odbora pri
incidentu v Prešernovi ulici, ali pa
vsaj njegova moralna odgovornost
za ta incident, tako dolgo je raz-
pust neutemeljen in pro-
tizakonit. Policijsko ravnatel-
jstvo pa nasprotuje z razpustitvenim
odlokom izjavi v njegovem lastnem
komunikatu, izdanem dne 29. julija,
v katerem pravi doslovno:

»Ker je bil s tem obhod izvršen,
je vodstvo policijske službe opustilo
kordone. Približno poludruge uro po-
zneje, to je ob 1/219. uri je prikor-
kala v Prešernovo ulico okrog 120
do 150 mož broječa četa Orjunašev,
večinoma Vojvodincev, od katerih
so prvi redovi bili pokriti s čela-
dami.«

Dalje je še pasus:

»To la vzmirljalo in razburlalo
posebno vovodince in beograjske
člane, ki so bili v akcijski četi, ker
se jim la očitalo, da so se umaknili
pred policijskim kordonom pred Še-
lenburgovo ulico.«

»Na podlagi vseh teh ponovnih
izpadov se je zabava v šentpeterski
vojašnici oblastveno ukinila, zapril
so se s kordoni, pojačeni z žandar-
merijo, vsi dohodi k italijanskemu
konzulatu, odredila se je telesna
preiskava pri Orjunaših na veselič-
nem prostoru in drugih javnih loka-
lih ter izvršila aretacija vovodin-
skih in beograjskih Orjunašev, ki so
uprizarili napad v Prešernovi ulici.«

V razpustitvenem odloku pa od-
reja razpust Oblastnega odbora Or-
june Ljubljana in vseh mestnih od-
borov njegovega področja, radi pro-
tizakonitega oboroženega napada
Orjune na policijo. Dolži torej raz-
puščeno organizacijo delanja kate-

ro le po njegovem lastnem komuni-
katu zakrivila povsem druga orga-
nizacija.

Vsak trezen opazovalec mora
na prvi hip spoznati, da za razpust
Oblastnega odbora v Ljubljani in
vseh njegovih organizacij, ki leže
večinoma ob italijanski meji, ni bil
merodajen incident v Prešernovi
ulici, ampak da je tukašnji diktrala po-
vsem druga sila. Že dolgo je naša
obmejna organizacija trn v peti go-
spodu ministru inostranih dela dr.
Ninčiču. Z veliko doslednostjo ta go-
spod že nad dve leti povsod in ob
vsaki priliki nastopa, kjerkoli le
more, baš proti tej naši ob-
mejni organizaciji in ni to
prvikrat da la g. dr. Ninčič zahte-
vaja razpust Orjune. To njegovo ne-
razpoloženje na la v zadnjem času,
ko la naša Orjuna z listom na čelu
zavzela najostrejši stav proti za-
padni zavezniči, in s tem zaježila
vsako nadaljnjo penetracijo italijan-
skih mešetarijev in izkoriščevalcev
našega ljudstva na naše ozemlje ter
la deloma pripomogla, da so nettun-
ske konvencije odložene, še po-
sebel narastlo. Že nekoliko-
krat la bil klican naš oblastni pred-
sednik na veliko županijsko oblast,
kjer se la skušalo po odločnih za-
hlevah gospoda dr. Ninčiča vplivati
na nega, da bi Orjuna zavze-
la napram Italiji, njenim
državljanom, fašizmu in
kraljevskemu domu mir-
nojšo stališče. Toda bilo je
vse zaman. Točno smo informirani,
da la g. dr. Ninčič že pred inciden-
tom v Prešernovi ulici zahteval raz-
pust ravno ljubljanske Orjune. Raz-
umljivo la torej, da la porabil zad-
njo priliko in prišnil z vso silo, da
se ob tako ugodnem trenutku ka-
zanile protizakonito mesto
druge organizacije ljubljanske Orju-
no z razpustom.

Mi se, kakor rečeno razpusta
prav nič ne plašimo. Znal smo v
prošlosti naše članstvo tako dobro
vzgojiti, da smo danes prepričani,
da bo vsak pravi Orjunaš tudi brez
bodrilja svojega vodstva po razpustu
ravno tako kakor pred nim še z
večo vehemenco deloval proti vsi-
ljevanju tujega sosedu preko naših
izmučenih bratov v našo zemljo.
Orjuna, četudi razpuščena, bo znala
vedno preprečiti prelaz italijanske-
ga »priateljstva« preko Slovenije.
Če la g. dr. Ninčič misli, da la
Italijanom z razpustom storil ve-
liko uslugo, se grdo va-
ra, o tem ga že danes lah-
ko uverimo. Bilo pa bi umest-
neje, da la svojo nakano izvedel
možato pod svojo firmo, ne pa pod
firmo incidenta v Prešernovi ulici.

Že iz navedenega izhaja, da la
vse postopanje državne oblasti pro-
ti nam popolnoma neosnovano in
nezakonito, brez vsakih razlogov
ter krivično. Ne glede na to, pa tudi
če bi bil prekršen zgoraj navedeni
avstrijski društveni zakon od leta
1867, pa bi tudi ne imel
razpust zakonite podla-
ge, ker la naša politična
uprava popolnoma poza-
bila, da la bil omenjeni
avstrijski društveni za-
kon z naredbo noverjeni-
štva za notranje zadeve
od 25. novembra 1919.
»Uradni list« an 28. novem-
bra 1926, št. 14 razveljav-
ljen. Ker la bila ta naredba izdana
in razglašena pred 1. decembrom
leta 1918, ima moč zakona in la to-
rej ukinjenje avstrijskega društve-
nega zakona pravovladno.

Na tem stališču stoji tudi naše
najvišje sodišče. Stol sedmorice, ad-
delek B v Zagrebu ter la torej po-
litična oblast bazirala
razpust na cesarsko kra-
ljev zakon, ki ga la naša
mlada država v prvih
dneh po svojem rojstvu
vrgla med staro šaro.

Za vsak akt državnih oblasti
napram državljanom izvemši raz-
sodb najvišjih sodišč, imajo po usta-

Dne 8. avgusta 1926 razvitje prapora Orjune Hotinja vas.

vi državljani pravico pritožbe. Dekret o razpustu naše organizacije pa je kot pravi čin nasilja prezrl še to formaliteto.

Državna oblast pa naj bo te prepričana, da na čelu Orjune ne stoji ljudje Radičevega kova, ki bi se sedaj poskrili po luknjah Ti ljudje bodo z vsemi zakonitimi sredstvi delali na to da se bo čuvala državljanska svoboda. Orjuna je vedno spo-

štovala in ščitila zakon. Resnica je, da so njeni posamezni člani večkrat za vseobčo državno korist kršili zakon, pa so za to tudi odgovarjali in moško prestali svojo kazen, če se jim je krivda dokazala. Najmanj pa naj minister policije pričakuje, da se bo Orjuna protipostavno dala ugnati v kozli rog. Oblastni odboriki na razpoloženju.

Zora puca . . .

(K razvitju prvega kmečkega prapora Orjuna v Hotinji vasi pri Mariboru.)

Dne 8. avgusta t. l. bo razvila Orjuna v Hotinji vasi pri Mariboru svoj prapor. Kmečki fantje, ki jim je nacionalizem kljub vsemu, kar se le pisalo in kričalo zoper nje, življenjski namen vera in čustvo, najsvetelše in najmilejše, bodo dvignili visoko svoj prapor, prvi orjunaški prapor, ki ga bo dvignila žuljava kmečka pest v mariborski oblasti.

Preznačilen je ta pojav, prevlekega pomena, da bi šli mirno preko nje. To je zaria preprostih src odblesk Vidovega dne, ki je zaplamljen v duši našega kmeta. Ni še poznali, da je bil on tisti, ki je svojčas dvignil svoj puntarski glas ter zaklical večno še nerešeno zahtevo: »Stara Pravda!«

In kakor la v teh časih prebujenja z žuljavo roko dvignil prapor lake narodne volje, smelo kljubuje tujerodnim pljuskam in tiranom, tako je tudi zdaj, ko klepetata dva Rima smirno koso našemu zaslužnemu živlu, ko knieta Bell Car in Krvavi Knez naroda v verige robstva, zaplamljena v duši zdravili kmečkih src, zraslih iz gruda in vezanji z njo. Misel, misel odpora in odločne volje, velika, solnčnoliasna vera v Vstajenje našega naroda.

Naš kmet se je izkazal »narodnega junaškega bratu Šumadincu, ki je bil od nekdat prvobornik nacionalne zavesti ter izvršitelj jeklene narodne volje. Tudi on je vstopil na prvo ter glasno izpovedal svojo nacionalno vero. In trobojni barjak vihral nad njegovo glavo, visoko ga dviga trda kmečka pest.

V naš krog si stopil slovenski

kmet in tvoja trda, dela valena pest bo z nami vred kovala meč kralja Matjaža, z nami vred bo rušila temno zidovje in oholih trdnjav, ki tlačijo srca in ubijalo voljo.

Otresel si se varuhov, slovenski kmet, v Tvojem srcu se zacvetelo trobojno cvetilo našega hrepenenja, modra vijolica bela planika in nageli rdeč. Modra vijolica, plaha in sramežljivo naše hrepenenje, bela planika, trdna in verna zvestoba, rdeč nageli, žarko in posvečena ljubav naša!

Bratje! Kakor se lile rdeč plamen nagelna z oken v vasech slovenskih tako se lile rdeč plamen src vaših v našo zemljo, v naše domove, da blagoslovila, morie in reke, noja in log.

Plamen ta vaš je iskra, oznanjevalka zarie četrtga Vidovdana ki bo vstal, ker ga bo narod zval.

Pozdravljen nam prapor. Vaš kmečki, domači, ki bo z nami korakal v zarjo in žar Velikega Jutra, Svobode in Zmago.

Tedaj vi se v vetru prapor naš, v bratskem obliemu barjaka naših čet, v Triglava sten do Albanskih zgora.

Znak si Vstajenja, znak prebujenja narodna duša v Veliki Ljubavi, ki kakor val, mlad in svetel ruši jezove starih predsodkov onih ki nima več te Ljubavi, daš se usta njih polna nie.

Množite se prapori, kmetijski, pomorski, bodite kakor pesek morja, neštevilni, smeli in zvesti!

V to ime: Pomozi Bog!

Italija in makedonstvujoči.

O tajnih, podzemskih zvezah med Italijani in vsemi sovražniki našega rodu smo mi že dovoli poročali. Na vse naše dokaze in svarila pa smo dobivali stereotipen odgovor, da vidimo te zveze samo mi v naši bujni fantaziji in vročem sovraštvu proti velikim zaveznikom onstran Snežnika. Z največjo resnostjo se nam je zagotavljalo, da je Italija povsem prestala koketirati z neprijatelji naše zemlje in da nam baš nasprotno izkazuje dnevno največje usluge v borbi proti tem.

Preiskava po umoru Hadži Popovića je iznesla na dan težka delstva, ki docela potrjujejo naša pravčasna poročila o vzglavljenju italijanske vlade okoli Makedonskega komiteta ki uživa pri svojih temnih naktih vse podporo naložnih zapnikov Njegove ekscelence on. Musolinija. Dognati so morale te vezi na albanske oblasti, ki so uiele Muleva, enega izmed trojice atentatorjev na pokojnega direktorja Južne zvezde in ga nato predale Orkom. Od tu je neznano kam iz-

ginil, dočim so naše brunne oblasti trdno pričakovale, da jim bo izročil: ie gospod atentator Mulev nemoteno potoval z italijanskim priporočilom preko Albanije v Valono, kjer se je vkrcal na italijansko ladjo in z njo pristal v Bariju. Tu so ga z veliko radostjo sprejeli njegovi sobanditi, katere vzdržuje z orožjem in hrano Italija.

V Bariju je namreč podružnica Makedonskega komiteta, ki svobodno zbira in oborožuje svoje bandite, katere pošilja nato z italijanskimi ladjami preko morja v Jugoslavijo in Grčijo.

Vsa ta strašna deistva so dobro znana jugoslovenskemu Chamberlainu, ne smatra pa potrebnim ukreniti proti temu niti najpomembnejše geste. Njegove težke misli se vrte samo okoli razpusta ljubljanskih Orjun in onemogočenja dela

vsem onim, ki raie poginejo, nego da bi postali brezpravni vazali Italije. Sicer pa je to podpiranje makedonskih komitešev od strani Italije samo njena kavalirska gesta, ker hoče čim bolj zaposliti jugoslovensko orožništvo ter mu omogočiti, da vrši poleg zaplenjanja jugoslovenskih praporov, še kake druge posle. Poleg tega imajo spričo te italijanske naklonjenosti nadram kravim parabelumskim vitevom priliko občutiti i na svoji koži bratje Srbi italijansko pritenelstvo in spoznati, da se pretenzije imperialistov začnejo semena ne končuje ob Sotli in Savinji, nego da segajo preko Dalmacije, Beograda, Makedonije, Soluna do maloazijske Cilicije in turške Anatolije, kjer žive samo diplomati drugačnega kova kakor je naš dični in najsposobnejši večni minister inostranih poslov.

od videmskega in »Istarska Riječ« od tržaškega prefekta. Razen tega sta tudi »Edinost« in »Novice« prešla od prefekta »nečje mighaj, naj primerno spremenita način pisanja, sicer jih zadene enaka usoda.

Nad glavnim urednikom »Goriške Straže« pa visi tudi drugače Damoklejev meč. Čaka ga namreč še razprava pred prizivnim sodiščem v Trstu, radi nekega članka, kjer je izrazil svojo pripombo o priliki govora poslanca dr. Besednjaka v rimski zbornici proti raznarodovalni šolski politiki italijanske vlade in omenjal obljube, ki so jih svoječasnno dali slovenskemu prebivalstvu, ki je po nesreči prišlo pod Italijo, razni ministri, ministrski predsedniki in sam kralj. Radi tega članka se je moral že takoj po objavi (kajti v zadevah tiskovnih prestopkov je sedaj v Italiji uvedeno najhitrejšje postopanje »per direttissima«) pred goriškimi sodiščem, ki pa ga je kljub neklasificiranemu nastopu državnega pravdnika oprostilo. Proti oprostiti razsodbi pa je vložil državni pravdnik utok.

Mani srečen je bil znani slovenski pisatelj France Bevk, ki ga je isto sodišče obsodilo na štiri mesece ječe, ker je objavil v humorističnem tedniku »Čuk na palci«, čigar urednik je bil, nedolžno pešem z nasveti za vojaške novince, ki pa jo je državni pravdnik smatral kot razžaljevo za italijansko vojsko. Prizivno sodišče v Trstu je obsodbo potrdilo in ubogi Bevk sedi že tretji mesec v zaporu. »Čuk na palci« pa je moral ustaviti svoje publikacije, ker pod gori označeni razmerami ne more lastništvo doseči pripoznanje drugega odgovornega urednika.

Po novem zakonu končno, ki vsebuje razne odredbe ekonomskega značaja, so morale tržaška »Edinost« in »Novice« ustaviti izdajo dvotedenske priloge »Za našo dečo«, ki je imela nadomestiti pouk v slovenščini, ki je bil docela odpravljen iz ljudske šole.

Zaplemba listov, na katere se je tudi tržaški prefekt skliceval pri svarilu odgovornemu uredniku »Istarske Riječi«, se vršijo na podlagi člena 3. občinskega in pokrajinskega zakona, ki se v zadnjih časih izrablja v najrazličnejše namene. Na podlagi tega zakona, ki pravzaprav določa le delokrog pokrajinskih prefektom, se plenijo listi, se izdajajo jezikovne naredbe in se sploš urejuje vse javno življenje.

Take zaplembe so stalno na dnevnem redu, zapenjajo se vse vprek vsi slovenski in hrvaški listi, nekateri celo po sedemkrat zaporedoma, kakor tednik »Novice« leta 1925.

Uredništvo preime odlok, ki odreja zaplembo, tudi teden dni po zaplembi, tako da je nova izdaja lista brez inkriminiranega članka ali člankov docela nemogoča. Škoda.

Iz prekmurskega pašalika.

Neverjetnosti ugania naš uradni šemel. Človek bi mislil, da so naše kompetentne oblasti tako brihtne, da spravijo zakonite predpise v sklad z nacionalizmom in občedrjavni interesi. Jok! Zato čuite in strmite, kaj je mogoče samo pri nas. Prosvetna uprava daje v razpise in v dekrete za učiteljska mesta opombe, da se mora učitelj, ki dobi to in to mesto naučiti madžarskega jezika, oziroma imeti izpit iz madžarskega jezika in to se zgodi slovenskim učiteljem.

Mislimo malo nazaj na avstrijske čase. Ali je padlo kedaj nemškemu nadzorniku na pamet, da bi zahteval od nemških učiteljev, da se morajo naučiti slovenščine, oziroma imeti izpit iz slovenščine. Bili so takšni predpisi in se je mogoče tudi formalno zahtevalo. Toda vsi vemo, koliko je takšna zahteva veljala. Samo mi hočemo biti rigorozni in uporabljati predpise sebi v škodo — in to celo v krajih, kjer je

bila dolžnost naše prosvetne uprave, da skuša zatreti zadnje ostanke vsiljene madžarščine. Če če torej za slovenski razred v Dolni Lendavi razpiše učno mesto z opombo, da imajo prednost prosilci z izpitom za madžarski jezik, se s tem hoče favorizirati madžarone, ki so službeno mlajši in slabše kvalificirani, a imajo, kar je glavno (?) izpit iz madžarščine. Lepše se pride. V slučaju, v katerem je občina Dolnja Lendava potrdila, da je oče Slovec, a mati Madžarka, je ministstvo odločilo, da mora otrok v madžarsko šolo, in to samo radi tega, ker je prosvetna uprava odločila, da občina nima pravice izdati takih potrdil. Kdo je potem doletel narodnost očeta. Mogoče on sam, ki je madžaron? Gospodje, quo usque tandem...

Več z glavo in srcem, da manj z birokracijo pa se bodo razmere v Prekmurju izpremenile. M. O.

Gonja proti slovanskim listom v Italiji.

V četrtek 15. t. m. je bil zaplenjen dnevnik »Edinost« v Trstu, istega dne takisto slovenski tednik »Mali list«. Enaka usoda je doletela naslednji dan drugi slovenski tednik »Novice«. V nedeljo 18. t. m. je bila zopet zaplenjena »Edinost« v četrtek 28. t. m. »Istarska Riječ«.

Odgovorni urednik »Istarske Riječi« je razen tega bil od tržaškega prefekta posvarjen v smislu odloka od 15. julija 1923, št. 5288 odnosno zakona od 31. decembra 1925, šte. 2309, češ, da list objavlja neresnične vesti in tendenciozne pripombe, ki so takšne, da podžigajo duhove z nevarnostjo za javni red, in da sledi smernicam, ki jiso v skladu z načelom nacionalne discipline, kateri se mora javni tisk v prvi vrsti držati. Svoj ukrep je tržaški pre-

fekt utemeljil z deistvom, da je bila »Istarska Riječ« iz omenjenih vzrokov že 16-krat zaplenjena, in sicer petkrat v tekočem letu. Število zaplenb, ki jih navaja prefekt, je prei preizkoro kakor previsoko cenjeno.

Tako svarilo ima lahko najhujše posledice za list. Ako je bil namreč odgovorni urednik, ki mora po novem tiskovnem zakonu biti obenem glavni urednik ali ravnatelj lista, dvakrat posvarjen od prefekta, mu sme le-ta preklicati pripoznanje kot odgovornega urednika. Da, še več, prefekt sme celo odreči pripoznanje novemu odgovornemu uredniku, ki bi stopil na njegovo mesto, tako da je za drugim posvarilom list obsojen na smrt.

Doslej sta bila posvarjena dva slovanska lista: »Goriška Straža«

vo zidanje naše Narodne skupščine v Beogradu. Ogromne kamnite kvadre so dovažali iz Trojira in z Brača, kjer je bilo lomljeno tudi kamnjenje za poznano Meštovičovo remek delo — Račičev mazolej v Cavtatu.

Stopal sem pod obokanimi stolbami, v katerih se nahaja cela vrsta gostilen in drugih lokalov ter mislil na rimske dekline in žene, ki so pred 1600 leti tkale tu okoli državno platno za rimske vojaške. Pravijo, da so bile zelo živahne in da so jih radi videli tudi v luksurioznih prostorih, kjer so se veselili z nimi razni oblastniki iz Salone. Ta živahnost je ostala gotovo še današnjim lepim Splitčankam, katere se prav južnjaško donašajo v večernih urah po Narodnem trgu, ko je ob svitu obločnic glavna promenada.

(Dalej prihodnjic.)

Računski stroji.

THE REX CO., Ljubljana.

Kupujmo in podpirajmo izvrstno Kolinsko cikorijo domači izdelek.

LISTEK.

A. V.:

Dalmatinske poti.

(Dalle.)

II.

Pred menoj leži Jadran, toliko opevan in opisovan. Videl sem ga že neštetih in vselej ze zbude v meni čustva, ki jim ne vem imena. Radost in ponos se mešata v čudno simfonijo poveljanja njegove lepote ter moči. Rahlo udarjajo njegovi valovi ob Stojanovo obalo, kjer je Splitčanom nepozabni polkovnik Stojan Trnkopović stopil z belimi orli na suho in jim prinesel na krvavih bajonetih in v zmagah poveljanih praporih garancijo svobode. Po morski gladini pluje venec belih jadrnic in daleč tam proti Hvaru leži nad morjem oblak dima. Angleška mornarica odhaja po impozantnem vrtu na Splitčane, ki instinktivno čutijo ost te tihe demonstracije proti onim tam z zapada, ki vpijejo zemljelastni Spalata e nostro! Komaj vidno se odraža še belina mogočne eskadre, ki pluje proti Italiji, kjer je niso nič kaj prijazno sprejeli.

Torpedovka 3 čitam na malem torpednem čolnu Mala in tako neobogljena se mi je zdela tisti hip ta naša ladija, raz kojo je vihrala dr-

žavna trobojnica v sveži jutranji zrak vsa obilita z modrino neba in zlatimi solnčnimi žarki. Naše je bilo morje in z našimi žulji zgrajen lep del avstrijske mornarice, ki jo je nam po razsulu Avstrije izročil pokojni zadnji Habsburžan. Prišli pa so močni in iaki ter nas oplenili vsega. Nikdar ne bom pozabil boli, ki me je občila na dan, ko so zapuščali zadnji zavezniki naš Kotor in nam predajali povsem oplenjeno flotilo desetih zastarelih torpedovk. Bile so povsem desarnirane in v najsabšem stanju. Naši modri mladci pa niso obupali, nego so se lotili dela z vsemi razpoložljivimi silami. Koliko je bilo delo naših mornarjev v prvi početni dobi razvoja naše mlade mornarice, to bo govorila še zgodovina. Brez materiala in denarja so bila izvršena generalna popravila. Ljubzen, ki je gorela v srcih naših mornarjev do teh neobogljnih torpedovk, je bila tolika, da je ustvarila čudeže. Iz »starega železa« je vstala pomlajena flota naših torpedovk, mala po številu, toda jaka po ludeh, ki jih vodijo in služijo domovini na njih.

Priključila se je tej flotili med tem že nova šestih minonoscev, ki oznanjajo Jugoslovenom ob Jadrnu, da država pazi na obrambne interese ob morju.

Ogledoval sem si torpedovko in

se čudil snagi ter redu, ki je vladala na njej, odgovarjajoča povsem oni v suhozemski vojski. Med pomenkovanjem sem pregledal vse njene prostore in se uveril, da je naša mornarica že danes brez podmornic in križark vredna družica suhozemske vojske. In da je oskrbljena z vsem potrebnim človeškim materialom za slučaj pomnožitve in uvedbe novih edinic, katere grade za nas v Angliji.

Korakal sem dalje po obali, kjer se je vršila možata odbrana Splitčanov proti neprestanim izogavanjem Italijanov, ki so hoteli zasesti Split za vsako ceno. »Puglia« je danes demontirana in kot stara šara predana komedijantu d'Amunzlu, da blebata raz nie svoje neslane in prazne govore, v katerih skuša biti posnemovalec Wilhelma II. ne zavedajoč se, da v Italiji ni Nemcev.

Zrušil se je sicer po tem odločnem odporu v plamenih tržaški »Narodni dom« in pokopal pod svojimi ruševinami zadnje ostanke kulturne samostojnosti Slovencev pod laškimi jarmom. Split na je ostal je svobodni in neoskrnjen po kakt laški nasilni okupaciji. Razvaline »Narodnega doma« nam so eden glavnih monumentov deistva, da smo ostali svobodni, v prvi vrsti za ceno žrtve zaslužjenih bratov.

Držite se stare navade in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.

ki io tako trpijo listi, ie naravnost ogromna, nejevolja med slovanskim prebivalstvom na narašča od dneva do dneva. Razmere so docela hujše kakor v času, ko je obstojala v zasedenem ozemlju preventivna cenzura in ko so izhajali slovanski listi bolj pobeljeni, kakor potiskani. Kot vzroke zaplembe navajajo oblasti, da inkriminirani članki ne odgovarjajo resnici ali da lahko vzbudijo vznemirjenje med prebivalstvom. Tako so zaplenili predzadnjo številko »Novic« radi članka, ki ie govoril o praških sokolskih slavnostih, češ, da ni poročilo v skladu z resnico, kakor da bi bila resnica v zakupu tržaškega prefekta. Morda pa ie prefekt imel tudi prav, kajti list ni niti omenjal aretacije goriških Slovencev, ki so se hoteli udeležiti praških slavnosti, in preiskav na stanovanjih oseb, o katerih ie hotela policijska oblast vedeti, da so bili v Pragi, med tem ko so bili ves čas v Trstu ali so bili tiste dni celo kot rezervni častniki v vojaški službi v italijanski vojski.

Ako pa hoče list nastopiti dokaz resnice, kakor ie to hotela »Goriška Straža« pri zadnjem procesu proti njenemu glavnemu uredniku, potem tega seveda ne dopustijo.

Sploh vlada splošen občutek, da se navajajo vzroki zaplembe ie radi lepšega in da ie oblasti ie na zaplembi brez pravega vzroka.

V tem oziru so bili celo bolj odkritosrčni znani trije, prefekti videmske, tržaške in puljske pokrajine, Pisenti, Crisno Nomada in Giannoni, ki so oktobra meseca 1923 izdali znani odlok, da morajo vsi

slovanski listi poleg slovenskega, odnosno hrvatskega besedila, objavljati tudi dobeseden italijanski prevod vseh člankov, dopisov, inseratov in obvestil v enaki velikosti kakor original.

In kakor da ne bi bila že gonja oblasti proti slovanskim listom zadostna, si osvajaio to pravico tudi razni drugi elementi. Tako ustavljajo na pošti slovanske liste in naročniki, zlasti v Istri čakajo zaman na list, ki so ga pravilno naročili in zani plačevali tudi naročnino.

O ponovnih napadih na tiskarne, kjer se tiskajo slovanski listi, ne maramo niti govoriti. Predobro ie vsem še v spominu naravnost bestialen napad fašistov na tiskarno »Edinosti« v Trstu o priliki nameravanega atentata na Mussolinija, ki ie imel tudi oster odmev po vsej Jugoslaviji. Do danes seveda ni bil nihče od napadalcev, ki stojijo v prvih vrstah tržaških fašistov, aretirani ali kaznovani. Ko na ie bil izvršen drugi atentat na Mussolinija so sicer v Trstu zastražili poslopje »Edinosti«. Zato pa se ie vršil nemoteno napad na Zadržno tiskarno v Gorici, kjer se tiska »Goriška Straža«.

Pritisk, pod katerim so morali do sedaj izhajati slovanski časopisi v Italiji, ie bil vedno hud, da najhujši, v zadnjih dneh pa se ie očisto poostriili. Morda ie to prva posledica posvetovanja, ki so ga imeli tržaški, videmski, puljski in reški prefekti in fašistovski tajnik z ministrom za notranje zadeve Federzonijem v Rimu.

Reduciranje plač uradnikom.

Z zadnjim aktom o reduciranju že itak tako bornih prejemkov bednih državnih uradnikov, se ie pokazala žalostna vlada R. R. v vsej svoji goloti. Prosta vseh doslej še nekako čvrstih obiluh in konvencij stoji danes pred narodom, da se i divi po vseh menih nešteti škandalih v zunanji in notranji politiki, ko z nemilosrdno roko pritiska k tlom državne nameščence, da bi iz njihovih sestradanih postav iztisnili nadomestilo za ono, kar ie bilo prej brezbrizno zapravljenega z nedosegljivo malomarnostjo.

Delovanje vlade ob priliki katastrofalnih poplav smo že ocenili v tekočih številkah. Njeno sedanje delovanje pa kaže, da ie izgubila še tisto bore malo razsodnosti, ki jo ie imela in da bo s sličnimi odloki privedla zemljo v danes še nepredvidljiv položaj. Kako stališče zavzemajo gospodje v Beogradu napram brezpravni uradniški pari smo že obojavali pisali. V Jugoslaviji so sedaj uradniške plače 6 do 8-krat večje od predvojnih. Kruh pa se ie podražil za 25%. Položaj uadništva nastali spričo tega nenormalnega razmerja ie glad in beda, ki sta že danes strašno zlo milia uradniško moralo.

Priznamo, da ie treba pomagati poplavljenim, toda ne nasilno z ukradenim denarjem onih, katerim ie danes strganih dvajset pet par denar, ki ga dvakrat obrnejo pred izdatkom. Ako se ie našlo stotine mi-

lijonov za nikdar polne blagaine porodice poštenikov Rade Pašičevega kova, zidanje luksuriznih desetorice milijonov vrednih privatnih palač posameznih ministrov, finansiranje raznih separatističnih društev itd., se mora najti denar i za poplavljenca.

V slučaju, da so redukcije v ta namen neobhodno potrebne, potem naj gospodje ministri prično redukcijo lastnih prejemkov, poslanskih dnevnih, brezštevlnih komisi in reprezentacij.

Prikrajšani uradniki imajo navzlic navidezni nemočnosti, vendar dovolj taka orožja proti tako evidentni krivičnim uredbam. Oni imajo državo v rokah in oni so tisti, ki sami uravnavaio koleste državne uprave tako, kakor jim velevalo tišči, ki en jim sedaj trgali plače. So pa poleg tega tudi volilci in kot taki tedro vladaio-čih partij.

Kot volilci in agitatorji teh partij imajo dovoli prilike, da brezobzirno zahtevajo od njih upoštevanje njihovih življenjskih interesov. V slučaju če to zahtevajo partij brisli-raj lahko korporativno vsi izstopijo iz njih. To pa bo sredstvo, ki bo zaleglo i pri najbolj nedostopnem ministru, katerega danes prav nič ne vznemirja, ako izstopijo vsi državni uradniki iz vseh karitativnih, narodnih, sportskih in telovadnih organizacij in povrh makar še iz ver.

A. K.

Naš pokret.

SVEČANOSTI ODKRITJA spomenika Velikemu Kralju Mučeniku za Jugoslovansko Idejo se udeležijo mariborska oblast s celjskim, šoštanskim in mariborskim praporom, ostali prapori ostanejo zazidani do nadalnega.

Dne 8. avgusta t. l. razviti prapora v Hotinji vasi pri Mariboru. Zadnja železniška postaja Slivnica pri Mariboru. Ugodna zveza z jutranjim vlakom iz Ljubljane in iz Maribora.

Razviti prapora Orjuna Trogir

ie izpadlo preko vsakega pričakovanja. Udeležba ie bila tako velika, kakršne še doslej ni bilo na nobenem našem razvitiu. Navzlic prostornemu trgu pred stolnico v Trogiru ie primanjkovalo prostora za tisočglavo množico, ki se ie zgrijala od vseh strani v staroslavni Trogir, da prisostvuje manifestacijam jugoslovanskih nacionalistov. Ob razvitiu sta govorila zbranemu narodu predsednik Direktorija brat dr. Ljubo Leontić in veliki čelnik br. inž. Marko Kranjec, ki sta žela za njihova možato odločna izjava-

nja oduševljeni aplavz navzočih ti-sočev. Prapor ie bil blagoslovljen po katoliškem obredu z vsemi običajnimi svečanostmi. Po razvitiu se

ie vršil obhod po Trogiru. O poteku tega razvitiu prinesemo še podrobno poročilo in slike.

Dopisi.

Zagorje. Dne 10. t. m. ie odšel iz Zagorja na svoje novo službeno mesto v Žirovnico br. Janko Tomažič, predsednik Zagorske Orjune. Brat Tomažič si ie s svojim agilnim delovanjem na sokolskem odru in pri Orjuni ter s svojim demokratičnim nazorom pridobil med članstvom kakor tudi med drugim ljudstvom vsestranske simpatije. Orjuna Zagorje kakor tudi Sokol

bosta vrlaga brata težko pogrešala. Bratu Tomažiču želimo na novem službenem mestu veliko sreče, nacionalnim krogom v Žirovnici pa častitamo na pridobitvi takega nacionalista kakor ie naš brat Janez. Prepričani smo brat Tomažič, ko Te pozove Orjuna Zagorje na zbor, da se z navdušenjem odzoveš njenemu klicu. Zdravo! — Orjuna Zagorje.

Kronika.

ALBANIJA.

Prisostvoval sem pred nedavnim shodu enega radikalnih veljakov, na katerem se ie mož donosno trkal na prvi in dejal: »Mi smo tisti, ki smo z albansko Kalvarijo rešili zemljo sramote in osvobodili Prečelca«.

Albanija! Koliko jih ie danes v tej dolini šentflorjanski, ki po nemarnem izgovarjajo tvoje ime in vežeio svoje osebnice na svetle spomine vseh onih nešteti neznanih, katerim si ti odprla svoje skalne nedre za večni sen. Danes so vsi junaki. Tedaj pa ni bil eden, ki ie postal samo sam in svoi.

Kakšen položaj uživa danes oni polkovnik, ki ie že v Nišu drhtel in odrejeval vozove ter avtomobile zase in svoje. Bil ie sicer med polkovniki. Bogu hvala — samo eden! Ali so pozabljili v resnici vsi oni uradniki in načelniki, ki so zloupotrebljali svoje čine zato, da so se izmikali prvi ter se okoriščevali na račun splošnosti? V spominu ie tudi niso zbledele slike ministrov, narodnih zastopnikov in rodoljubov, ki so kukavičie bežali na državnih avtomobilih, vozovih in pozneje na konjih, prepuščajoči vojsko, žene, deca in starce zlohotni usodi.

Nismo mi Italijani! Ni nam potreba lagati! Narod ni nezabil Kosovo! Nikdar ne bo tudi Albanije, skozi katero so drugeče nosili svoj križ član vlade, nego može iz naroda, kateri en ostali do zadnjega na svojih mestih. Zato na vsi, ki govorie la dišelo o Albaniji dobro vedo, da narodu ni mogoče lagati ter da bodo za sleherni laž na račun naštegobneše stranice naše zgodovine dali se prav vsi težak odgovor.

Desetletnico smrti Caesara Battistila so praznovali fanfaroni dne 12. julija 1926 z velikimi slovesnostmi, pri katerih so peli nairazličnejši govorniki slavospeve ustreljenemu. Kakor spoštujemo sicer spomin tega Italijana, ki ie pokazal pri njegovih rojaki z redko hladnokrvnostjo, da zna umirati, tako pa moramo konstatirati, da ie bil ustrelen samo po krivdi njegovih rojakov, ki so ga direktno s prstom pokazali avstrijskemu avditorju. Poleg tega nam ie iz aktov procesa vodena proti Battistiju točno znano, da bi bil obsoljen na mellešo kaznen — če ne bi pri begu v Italijo defraudiral blagaine socialistnih demokratov v Trientu, kar ga ie zelo obremenjevalo!! Težko ie res Italijanom, ko morajo fabricirati iz takega materiala heroie in narodne mučenike.

Ukropolen ie s i. avgustom po tridesetpetletni službi br. Rudolf Puc, sreski tajnik v Šinariu pri Jelšah. Priznana mu ie cela pokojnina. Ker ie še vedno čil in zdrav, prevzame službo občinskega tajnika, pisarniškega uradnika, oskrbnika ali kaj sličnega.

Italijanski konzul v Beljaku, ki se prav imenito razume z Nemci, ie povišan v generalnega konzula. Sporedno z njim tudi konzulat v generalnega. Uspehi delovanja te, ga moža so poznani. Omenimo naj samo italijansko zrakoplovno linijo,

otvoritev italijanske šole v Beljaku in nemalo tudi naklonenost koroških nemčurjev laškemu strategičnemu načrtu za prosto marširanje italijanske vojske preko Koroške proti Dravogradu. Vse to ie menda Beogradu neznano, kjer imajo pač smisel za diplomate Štefanovičevega kova.

Nerazumljivo ie ie, kako se skida to voglarjenje Italijanov okoli koroških Heimatsbundovcev z načrtom italijansko-jugoslovanske zveze in volaškim blokom in edinstvenim nastopom proti velenemški politiki v Zvezi narodov, o katerem ie bilo ne malo pišania ob zadnjem rimskemu romanju dr. Ninčiča.

Mudi se jim! Ni še dobro izvedel gotovi gospod, koliko ie resnice na znižanju prejemkov uradnikov, pa ie že sklical plenarni sestanek šefov vseh uradov in pričel sestavljati detaljni načrt o tem reduciranju najš je tehnično skrajno težko izvedljiv za 1. avgust. Kadar pa ie bilo treba bedni uradniški sirotini povečati prejemke, tedaj na ie bil ta gospod vedno zadnji, ki se ie lotil tehnične izvedbe povijanja.

In so še ljudje, ki pravijo, da ta gospod državnih kas ni bolj papežki od papeža samega.

Gospod minister dr. Rybaf, čemu molčite? Naš zadnji apel na rotaka zasluženi bratov g. ministra dr. Rybafa ie natelet pri vseh Primorcih na naiglobljji odmev, da so nam poslali celo vrsto poročil, v katerih odobravaio naše moško vprašanje na onega ponosnega in nepokolebljivega dr. Rybafa, ki se ga z veseljem spominja vsak Primorec. Žalibože na g. minister molči in ne nastopi tako odločno, kakor ie v tistih leth, ko ie bil strah in trepet Italijanov v Trstu. Dolže ga podpisa nettunskih konvencij proti njegovim moški vesti, on stari borec pa na ta očitanja molči in ne da glasu od sebe, kakor njegov modri šef. Poznamo težki položaj v katerem se nahaja polnomočni minister. Mnjenja pa smo, da bi ga oni dr. Rybaf, ki ie šel raie v avstrijske prestake, kakor da bi klonil samo za laš pred Habsburžani, rekel tudi sedaj svoj veto in prepustil ne-hvaležno vlogo, katero mora igrati sedaj, kakor drugi osebi z drugačno tradicijo, nego ie njegova. Ali ie res usojeno, da bo samo naš dr. Tavčar ostal v spominu naroda v oni gloriozi, katera ga ie obdala, ko ie poln poštenja in mozatosti obrnil hrbet naši umazani sedanosti in se umaknil od vseh cenjen, spoštovan in brez očitkov v politični pokoj?

Leno perspektive. Preleli smo sledeči dopis:

»V zadnji številki ste pravilno ocenili delo onih beograjskih akademikov, ki so se šli klanjati božanskemu Mussoliniju. V ilustracijo današnjega razpoloženja med mladino naj Vam bo sledeče Tu v Mariboru imamo moško učiteljske, na katerem ie poleg večine nacionalno zavednih tudi nekaj frkavcev — nemškutarjev, ki trdijo, da gredo raie v Dravo kakor v jugoslovansko vojsko. Ob vsaki priliki naglašajo ti

mladiči svoje nemčurstvo in se z njim šopirio po raznih nemčursko-socialističnih organizacijah. Govore med seboi vedno ie nemško in se dosledno drže gesla: »Spreche nur deutsch!«

Vaš G. R.

Tako poročilo. Pri naših razmerah lahko umljivo. Kako bo seveda mladina, ki io bodo vzgajali v strogo narodnem duhu ti bodoči nemčurski učitelji, ni baš težko predvidevati. Ker poznamo nacionalno delo sedalnega novega direktorija učiteljskega, dr. Matka Potočnika, smo globoko uverjeni, da bo ta z možno roko naglo zruval ta ohola velenemška drevesa in zatrl vsak poizkus nemčurjenja diakov na omenjenem zavodu.

Novo cigarete. Čuli smo, da na pristoinem mestu resno razmišljajo o uvedbi nove vrste cigaret, katere bodo lahko še pušili po reduciranju plač državnih nameščence, ki se morajo že danes veseliti, če lahko inhalirajo do 15. v mesecu »opojni dim« »Zeta« cigaret.

Za zmes te nove vrste cigaret naj se obrneio spoštovane oblasti na bivše liferante c. kr. bukovega listia. Imenovalie bi se pa morda lahko »radikalca« ali »mirotvorka«.

Dvoina mera. Pred dvema letoma ie odobrila vlada Jugoslovanskega sokolskega savezu 100.000 Din podpore za veličastni sokolski zlet v Zagrebu. Do danes te vsote Savez še ni preiel! Preteklo leto se ie vršil poznani zlet Hrvatskega Sokola v Zagrebu, za katerega ie poklonila država takoi 500.000 Din, najsi so v tej organizaciji bivši avstrijski oficirji, ki niso hoteli vstopiti v jugoslovansko vojsko, ker bi sicer morali priseči kralju Aleksandru.

Demokracija in parlamentarizem sta besedi, ki jih moramo ob vsaki priliki čuti in čitati iz izjav naših vodilnih politikov. V zavesti, da se majoio temelji teh dveh pojmov, poizkušajo gospodje očeti domovine z vsemi sredstvi dvigniti njen ponižani renome. Prepričani smo, kot poznavalci mišljenja našega rodu, da se jim to pomlajevanje ne bo nič kaj posrečilo. Z naše strani opozarjamo poleg sedanje ohromelosti narodne skupščine še na postavljane ministrov pri nas, ki se menjajo, kakor pomladansko vreme. Ministru danes v naši zemlji ni potreba biti najboljši med najboljšimi, šolske izobrazbe ne potrebuje, še manj strokovnega znanja o poslih resora, kateremu ministruje. Moralna kvalifikacija ie čisto sekundarnega pomena. Glavno ie, da ie izrazil politik v partiji, ki ga ie dvignila na ministrski fotelj.

Pri nas ie samo ob sebi razumljivo, da more postati profesor kemije ali generalni štabni polkovnik zunanji minister; teolog — minister železnice in da menjajo ministru resore, kakor umazano perilo. Tako ie naš dični Mončih Aronov ministrovat že v financah, pravdi, trgovini in sedaj v žuti kući.

O vplivu partij na ministre ni niti govoriti. Sai so v bistvu in po mišljenju naše partizanske javnosti boli izvrševalci volie in želi partije, kakor občnih interesov države. Doslej še nismo imeli ministrov, ki bi smeli na svojo roko ukreniti kaj proti volji njihovih strank, katerim morajo biti koliki advokati. Ako pa ie kdo hotel ubirati druge strune, na ie postal v najkrajšem času politični mrtvec.

Slpitska občina ie votirala za pomoč poplavlencem v Vojvodini 10.000 Din in dokazala, da narod ob modrem Jadranu doumeva težak položaj, v katerem se nahaja poplavljenia Vojvodina. Pričakujemo, da bodo položila dostoini prilog v ta namen tudi slovenska mesta, ki naj daio toliko, kolikor jim ie pač mogoče.

Brezpravnost naših narodnih manšin v Italiji bo postala kmalu svetovno znano dejstvo, ki bo pravcati eksempl, kako se ne sme

Učiteljska tiskarna v Ljubljani

je najmodernejša urejena ter izvršuje vsa tiskarska dela od najpro-
stejšega do najmodernejšega. - Tiska šolske, mladinske, leposlovne in
znanstvene knjige. Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. —
Brošure v malih in tudi največjih nakladah. Časopise, revije, mlad. liste.

Okusna oprema ilustrir. katalogov, cenikov in
reklam. listov. Lastna tiskarna šolskih zvezkov.

Šolski zvezki za osnovne in srednje šole
Risanke, dnevniki in beležnice.

postopati z narodnimi manjšinami. Italijanske oblasti trdijo, da ne uživa v Italiji nihče drugačnih pravic, kakor naši zasluženi rojaki, ko jih obtožujemo zbog njihovega sramotnega postopanja z našimi. In vendar temu ni tako.

V severozahodnem delu Pijemonta leži dolina Aosta s 180.000 Francozi, ki se smejo svobodno po-
luževati svojega jezika v šoli, cerkvi in občini. Akoravno so ti ljudje že več stoletij pod Italijani, so vendar očuvali svoj jezik in individualnost. Mi ne zahtevamo od Italije prav nič več, kakor da prestavi statute, ki veljajo za Valdaostačane tudi v Julijsko Benečijo. Potem bo vsaj začasno mogoče govoriti o kakih znosnejših odnosih med nami in Italijo. Prej pa nikakor, ker granitne stene, ki so jo postavili s sedanjim mučenjem našega življa ne more naš narod nikdar prekoračiti, pa naj bi sklenjenih še toliko konvencij in kompromisov.

Italija v sliki je naslov ogromnemu delu uradnega turističnega urada »Enit«, ki obsega 20 različnih serij slik iz Italije po 1000 komadov. Ta urad uživa milijonsko podporo italijanske vlade. Pri nas pa ovira država z vsemi sredstvi razvoju turističnega. Namesto da bi podpirala S. P. D., pa mu jemlje že podeljeno pravico polovične vožnje zbog česar je padel obisk koč in z njim tudi dohodki S. P. D. Postopanje namram agilni »Skali« tudi ni tako, kakor bi bilo železi z ozirom na njeno izvrstno delo.

Celovec mora ostati večno nemški je prisegel novoizvoljeni župan, velenec dr. Bercht. Jugoslovenci pa pravimo: Časi se izpreminjajo in nič ni nemogočega pod božjim solncem. Nekoč so tudi beli Kernstocki o porušenem nemškem Marburgu, danes pa prav lepo cvete jugoslovanski Maribor.

Slovenski iredentizem na Koroškem neprestano vznemirja koroške nemčurje, ki so se sedaj nekoliko potolažili v svojem strahu pred Orjuno. Tem možem, ki neprestano trepetajo pred slovensko iredento svetujemo, da dajo koroški slovenski narodni manjšini vse pravice, da se bo lahko posluževala v cerkvi, sodišču, občini in uradih materinščine in to na osnovi re-

Še je čas, da se oskrbite po nizki ceni z letnimi
novostmi za gospode, dečke in otroke pri
FRAN DERENDA & Cie.
Ljubljana, Erjavčeva cesta št. 2.

pročitete z Jugoslavijo za Nemce v
nisi. S podelitvijo teh, sicer v st.
germainski pogodbi zagarantiranih
pravic bo najbolje izpodrežana težnja
oziranja preko Karavank, ker

bodo Slovenci na podlagi teh pravic
morda le vzljubili sedaj njim tako
osovraženi suženjski igo, katerega
so im natakili po usodnem 10.
oktobru leta 1920.

Tužni glasi.

V nedeljo, dne 11. t. m. je povabil tenente miličarjev člane izobraževalnega društva »Tabor« v Dolenji vasi pri Senožečah k sebi in zahteval od vseh, ki sodelujejo pri tamburaškem zboru da se vpišejo v fašistovsko stranko. Člani omenjenega društva so si pridržali odgovor. Med tem pa je moralo društvo ukiniti vaje tamburaškega zbora in vsako delovanje sploh. Morda je zapeljal omenjenega poročnika k temu koraku uspeh, ki ga je imel njegov tovariš iz Sežane z godbami v Velikem Rapnju in Vrhovljah ali pa je morda hotel praktično izvajati to, kar je pred nekaj dnevi zahteval tainik tržaškega fašia Ricci, da se morajo vpisati vsi Slovenci v fašio da tako pokažejo svojo željo postati Italijani, ker se že ni zahtevala taka izjava od njih preden so postali italijanski državljani.

Črne sraice za otroke. Šole so se že končale s poukom. Veliko je revnih in ubogih otrok, ki muino potrebujejo svežega zraka in bivanja na deželi. Kakor drugod na svetu tako se tudi v ozemlju, ki pripada sedaj Italiji pečajo s to na sebi sveto nalogo, da skrbijo za te revne in bolne otroke in jim preprečijo nepotrebnost letovišče. Toda tudi to plemenito delo je tu tesno združeno z raznarodovalno nalogo, ki sega že v vse panoge življenja. Tako so se že lani dogodili žalostni slučaj s ferijalno kolonijo, ki je šla v Lovrano k morju. Slovenskim otrokom je bilo pod strogo kaznijo prepovedano neti in govoriti slovensko med seboj in zmerjali so jih neprestano s »ščavi« in drugimi takimi psovkami, katerih je italijanski jezik tako bogat. Manikalo tudi ni veliko in velikih kazni za uboge otroke, ki so se prišli zdraviti. Ko jih je nekega dne obiskal slovenski učitelj, so se ga oklenili in hoteli kar z njim domov. Učitelj je poročal staršem, kako se godi njihovim otrokom. Radi tega je bil premiščen daleč proč od slovenskega ozemlja, češ, da je s svojim nastopom preprečil veliko nacionalno delo. Za letos na je tržaški prefekt

veliki ofical g. Casti izrazil željo, da naj gredo vsi otroci moškega spola na razne ferijalne kolonije s črno fašistovsko sraico, deklice pa v belih lopičih »mladih Italijank«. Njegova želja je bila seveda upoštevana. Ker pa so črne sraice drage, je žensko fašistovsko združenje pozvalo tržaške gospe k sodelovanju, da se oblečejo vsi otroci v fašistovsko uniformo.

Občinske volitve. Kakor znano so bila v vseh občinah z manj nego 5000 prebivalci odpravljena izvoljena občinska zastopstva in na njih mesto postavljeni od vlade imenovani komisari. Odredba se sicer še ni po vsej državi izvedla. Tako čaka Goriška še vedno na imenovanje podeshtatov. V ostalih večjih občinah, kjer vlada občinski komisariji bi se morale vršiti volitve, tako v Podgradu in Dekaniji v Istri in v Idriji. Toda vlada ne kaže posebne skrbi v tem oziru, obratno, kakor poroča rimska »Tribuna«, glasilo notranjega ministra, so do nadaljnjega ukinjene vse volitve. Volitve, in sicer občinske in pokrajinske se bržkone sploh ne bodo več vršile. To je tembolj verjetno sedaj po objavi pravilnika k zakonu o sindikatih.

Tudi občinski svet v Trstu je pod pritiskom sedanjega političnega tainika fašia, poslanca Niccila, podal demisijo. Dosedanji župan senator Pittaco se je včeraj v listih pral z dolgim poročilom o delovanju in poslovanju dosedanjega občinskega sveta. Vršila so se že pogajanja glede imenovanja izrednega komisaria za tržaško občino. Imenuje se na prvem mestu dosedanji mestni svetovalec Donpieri, ki je bil pred kratkim izključen iz fašia in pred nekaj dnevi zopet pripuščen. Imenuje se tudi dosedanji župan Pittaco, imenujejo se pa tudi stroge uradne osebe, kabinetni načelnik prefekta Riva in prejšnji občinski komisar Noris. Ricci je bil zopet v Rimu, kjer je poročal o razmerah v tržaškem fašiu in o svojem »živem in energičnem delovanju«. Zanimivo je, da je tainik

Ricci včeraj prestopil izpit za aeronautičnega pilota, kakor da predvideva, da bo moral še velikokrat leteti med Trstom in Rimom. Njegovo očiščevalno delo se nadaljuje. Tako je sedaj odstavil dosedanjega glavnega urednika »Popolo di Trieste«, češ, da ni objavljal v celoti poročila »Agencije Stefani«, ki je govorila o tržaškem fašiu in ki je vsebovala izrecno priznanje in rektifikacijo dela poslanca Riccija s strani navpičnih fašistovskih hijerarhij.

ZRNA.

Mirotni davki. Mož z razvitim palcem je med drugim obetal svojim mirotnim podanikom i popolno odpravo davkov. Sedaj pa čitamo v listih, da mora seljaški narod plačati vsako leto en milijon dinarjev samo za obresti izposojene vsote, s katero je bil kupljen Hrvatski seljaški dom, v katerem danes rezidira seljaški tribun Stipica.

Polovično vožnjo odklanja ministrstvo saobračaja konsekvntno na vse naše prošnje. Te dni pa objavljajo listi, da je dovoljena polovična vožnja vsem onim, ki se bodo udeležili slavnosti 700-letnice smrti sv. Frančiška Asiškega dne 2. avgusta v vseh mestih, kjer obstoje frančiškanski samostani. In še se naidejo v SLS ljudje, ki trdijo, da uživa Orjuna posebne privilegije vlade, dočim zapostavlja njene brunne prišaste.

Z ozirom na časopisne vesti o zaplembi praporov Orjune, moremo konstatirati, da ni bil zaplenjen niti en prapor in da se nahajajo vsi izven mogočnosti snidenja z izvršilci ukazov druge sile, ki danes vlada v tej zemlji.

Na prijazno vabilo »Slovenca«, da naj po razpustu Orjune pristopijo njeni člani k Sokolu ali Orlu, je sklenil ljubljanski baon, da korporativno prestopi v Orle, kjer bo potem moči v velkem opazovati asimilacijski proces v eno ali drugo smer. Prednogoje imajo seveda Orli, kot člani »Jugoslovenske orlovske zveze«.

Amerikanska strojna olja
cilindrska olja
autoolja
bencin
surovine za svečarne
surovine za milarne i. t. d.

„OLEUM“
družba z o. z.
LJUBLJANA
TELEFON ŠTEV. 910.

To morate čitati!

Vsa damska in moška garderoba bo zopet kot nova, ako jo daste kemično čistiti in likati samo pri trvdki

Jos. Reich
LJUBLJANA

Poljanski nasip 4-6.

Poizkusite in presenečeni bode!e!

Lipski velesejem

največji velesejem sveta.

11.000 razstavljalcev iz 21 dežel
160.000 kupcev iz 44 dežel

Jesen 1926:

29. avgusta do 4. septembra

Tudi za Vas je obisk velikega pomena!

Podrobna pojasnila daje:

Častno zastopstvo

STEGU IN DRUGI
LJUBLJANA

Gledališka ulica šte. 8.

Ant. Krisper

LJUBLJANA

Mestni trg 26

ZALOGA

galanterijskega blaga.

Tovarna čevljev

RESTAVRACIJA
LJUBLJANSKI
DVOR

najmodernejša urejena in
okrasovana Izborna kuhinja. Najboljša domačina. Vsa dan morske ribe.

Restavracija ZVEZDA Kavana

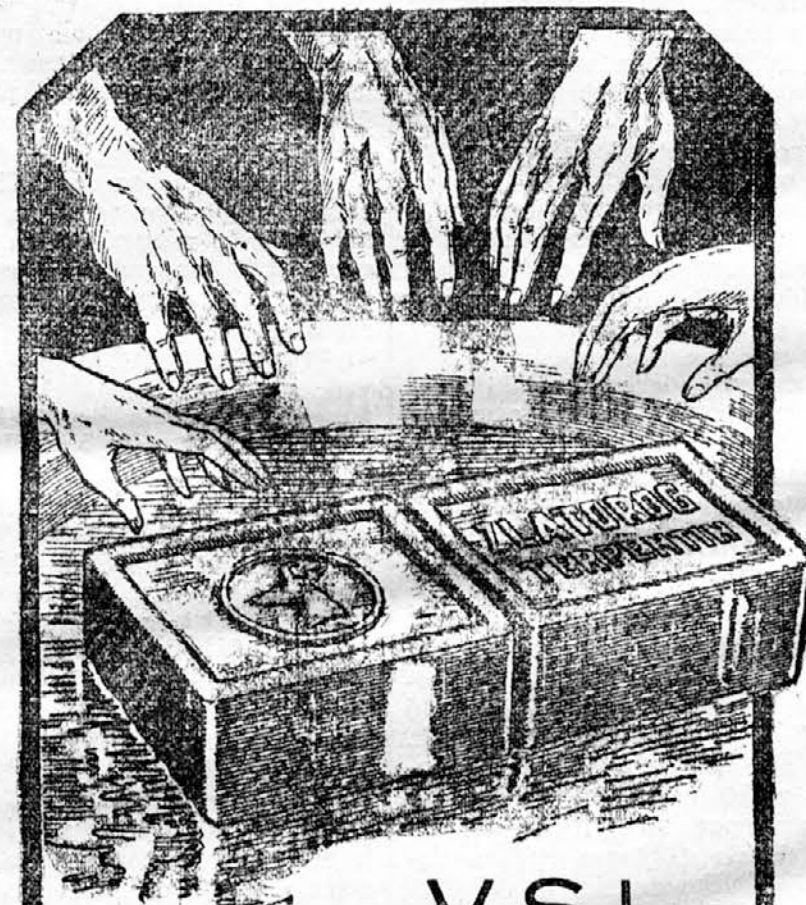
Najlepši restavracijski vrt v državi.

Izborna kuhinja.
Vsakovrstna vina.
Vsak dan koncert.
Cene zmerne.

Postrežba točna in solidna.

Pozor, samo 15 dni! **Josip Šlibar** samo 15 dni!
LJUBLJANA, Stari trg št. 21, poleg Zalaznika.

Prodajalo se bo od 1. do 15. avg. vse žensko in moško poletno blago s 15% popusta na vse do sedaj označene cene. Ne zamudite te prilike in ogledajte si blago!

VSI

hočejo zlatnik, ki se nahaja v
Zlatorog terpentinovemu milu.

Poskusite tudi Vašo srečo
in prepičajte se o nedosegljivi
kakovosti tega res čudovitega
mila!

GRADBENO PODJETJE
ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
Bohoričeva ulica št. 24